

«Вълненията в България са израз на съзряващо гражданско общество»

Посланичката намира положителен аспект в политическата криза, която разтърсва България вече седмици наред.

«Дер Бунд»: Госпожо посланик, доволна ли сте, че в момента Швейцария не се интересува особено от Вашата страна?

Меглена Плулчиева: Не мога да бъда доволна, когато моята страна остава неизвестна. Незнанието за нещо води със себе си несигурност, скептицизъм и недоверие – неща, които бих искала да премахна. Винаги е във взаимен интерес, ако две страни се познават добре.

«Дер Бунд»: Но благодарение на незаинтересоваността на Швейцария, огромната криза, която разтърсва България в момента, не е тема в нашата страна.

Меглена Плулчиева: Това трябва да бъде тема. Важно е да се знае какво се случва в България в момента. Имаше големи демонстрации, граждански вълнения, дори бунтове по улиците. Мнозина изразиха своето недоволство.

«Дер Бунд»: Не е ли «недоволство» твърде мек термин? Стотици хиляди излязоха по улиците. Отчаяни граждани се заляха с бензин и се самозапалиха. В резултат на общественото вълнение цялото правителство подаде оставка.

Меглена Плулчиева: Споделям мнението, че всъщност вълненията са големи. Ние наистина преминаваме през политическа криза. И възниква въпросът, какви са причините за нея. Нашата криза е преди всичко следствие от кризата, която засяга цяла Европа. Но тя засяга България в много по-различна степен и в много по-различен смисъл. Важно е обаче, че тя не е криза на правовата държава и демокрацията.

«Дер Бунд»: Бихте ли пояснили това?

Меглена Плулчиева: България от години е пример по темата за финансова дисциплина. С 14,75% ние имаме най-ниския държавен дълг в ЕС. Разрешеният процент е 60. Ние имаме развиваща се икономика,

ниска инфлация и почти балансиран бюджет. Преди кризата, ние имахме дори бюджетен излишък.

«Дер Бунд»: Това не звучи като криза.

Меглена Плулчиева: Въпреки това, в същото време 12% от българите и 24% от всички млади хора са без работа. И тези, които работят, трябва да се задоволяват с най-ниските заплати в ЕС. Ниските заплати, висока безработица и високите «европейски» цени на основни стоки като вода, отопление и електричество – това е социалната цена на строгите мерки за икономии.

«Дер Бунд»: Но едва ли хората биха рискнали живота си само заради големите сметки?

Меглена Плулчиева: Сметките за ток сами по себе си не дават повод за това. Но доходите са наистина много ниски. Най-високата българска пенсия е 450 франка, средната заплата е 540 франка, с тези средства хората много трудно могат да покрият разходите си. За отопление, ток и вода хората са принудени да изразходват голяма част от доходите си.

«Дер Бунд»: Докато съседна Гърция с политически-финансова безгрижност маневрира през кризата, България доведе до отчаяние своите граждани с твърде строга дисциплина?

Меглена Плулчиева: Бихме могли така да го формулираме, но по-важното от подобни сравнения е да се разбере, че сега виждаме обратната страна на тази много строга финансова политика, която българското правителство упражняваше, ние нямаме огромни финансови задължения, но затова пък проблемът е високата социална цена, лишенията, на които българите са подложени през последните години.

«Дер Бунд»: Ограничава ли се тази «социална цена» само със заплатите, които не могат да покрият ежедневните разходи?

Меглена Плугчиева: Не, тук трябва да се отбележи и несправедливостта. Много българи имат чувството, че е нахърнено и тяхното силно развито чувство за справедливост. В бурните времена след промяната през 1989 година с всички нейни обществени и икономически сътресения бяха направени и много грешки. Бяха взети и много несправедливи решения. Преходът от централно управлявана планирана икономика към пазарна икономика и пълната промяна на структурата на собствеността създаде печеливши и губещи.

«Дер Бунд»: Въпреки мъчителните трансформации и въпреки новите несправедливости досега нямаше вълнения в България. Защо точно сега?

Меглена Плугчиева: Търпението беше до този момент наистина една много типична страна от характера на българите. Но в сегашната криза българското общество показва едно ново лице. Хората на улицата и неправителствените организации показаха много по-ясно от друг път, че искат да участват много по-активно в управлението на страната, те настояват за истинско право на глас. Затова можем да гледаме на кризата и като на нещо положително; тя показва зрелостта на едно общество, което иска да поправи старите си грешки и да внесе много повече обективност, прозрачност и компетентност в политически важните решения. Аз считам това за много положителен признак.

«Дер Бунд»: Това обяснява защо хората, които демонстрират на улицата, се борят не само за по-ниски цени на тока, но и за нова конституция?

Меглена Плугчиева: Да, до този момент много от българите очакваха някой да се появи и да реши проблемите им. Мнозинството вярваше в появата на някакъв месия, който ще доведе всичко до щастлив край. Най-ясно това очакване си пролича с връщането от политическо изгнание на цар Симеон Сакскобургатски.

«Дер Бунд»: И сега вече е край на дългото чакане на «Пророка»?

Меглена Плугчиева: Надявам се, че все пак сега наблюдаваме една истинска промяна. Аз виждам тук един много позитивен сигнал: хората са разбрали, че сами трябва да запретнат ръкави и да се погрижат за собствената си съдба. Същевременно трябва да се разбере, че демократичното изграждане на една страна е процес, който изисква време и не се случва от днес за утре.

«Дер Бунд»: Наистина ли става дума за промяна или това е само Ваша надежда?

Меглена Плугчиева: Не, хората искат наистина да участват в управлението. В предстоящите, поради кризата, преждевременни избори за участие са се регистрирали заедно с вече установените партии още седемдесет партии. За наистина много кратко време

са успяли да се организират много граждански движения.

«Дер Бунд»: Така е много трудно да се ориентира човек.

Меглена Плугчиева: Да, броят на регистриралите се партии е направо стряскаш. Това звучи хаотично. Разбира се само някои от тях ще прескочат бариерата от 4 % и ще влязат в парламента. Но това развитие потвърждава пробуденото чувство за граждански ангажимент. Не трябва да забравяме, че времето след промяната / 1989г / беше много бурно, белязано от еуфория от една страна и от разочарование и отчуждаване от политиката от друга.

«Дер Бунд»: Премиерът Бойко Борисов заяви в деня на своето изненадващо оттегляне, че е обещал на народа асфалт, тоест нови улици и че сега не иска да вижда кръв по тези улици. Може би твърде много се е концентрирал върху «асфалта»?

Меглена Плугчиева: Можем със сигурност да кажем, че оттеглилото се правителство направи много за изграждане на инфраструктурата, Това беше абсолютно необходимо, тъй като цялостното икономическо развитие е зависимо от състоянието на инфраструктурата. Но беше наистина много необходимо да се развива и социалната политика. Тя остана на заден план. Правителството на Борисов си призна тази грешка. Това признание е също добър признак. Ние трябва да се научим да признаваме своите грешки, да се научим да назоваваме и да разграничаваме както постиженията, така и дефицитите. Ние имаме нужда, да постигнем повече единомислие, консенсус и прагматизъм, като това което наблюдавам в Швейцария. Само така можем да се обединим около истинските приоритети на страната. За съжаление у нас много последователи има един друг вид култура на поведение: в българската политика от миналото злепоставянето на политическия противник винаги е било в центъра на вниманието.

«Дер Бунд»: Какво трябва да се включи като задача в бъдеще?

Меглена Плугчиева: България трябва да направи всичко възможно, за да има добре функционираща икономика и така да осигури достатъчно работни места и да увеличи заплатите. Трябва да се подкрепят по-сериозно малките и средните предприятия. Не би трябвало да се пипат добрите условия за инвеститорите. Те ценят нашия плосък данък от 10%. Всичко това трябва да послужи на най-важната цел: да се намали безработицата и да се помогне на хората да имат работа, да просперират и да имат по-голямо самочувствие. От само себе си се разбира, че към важните приоритети спада целесъобразното използване на средствата от еврофондовете. Това са все пак нови 13 милиарда евро до 2020 година.

«Дер Бунд»: Никъде по света богатите не плащат толкова малко данъци колкото в България. Не би ли трябвало да има някакво преразпределение в полза на обедняващото мнозинство?

Меглена Плугчиева: По този въпрос спорят партиите в сегашната предизборна борба и ние очакваме във времето след изборите една сериозна реформа на социалната ни политика. Същевременно икономическите експерти смятат, че плоският данък от 10 процента е добър, тъй като поддържа интереса на чуждестранните инвеститори.

«Дер Бунд»: Въпреки желанието за реформи, ЕС обвинява редовно България, че всички реформи остават само на хартия. В ежедневието няма и следа от тях.

Меглена Плугчиева: Това вече не е така. Много от наблюдателите в ЕС признават, че наистина е постижение за това кратко време да бъдат осъществени толкова много сериозни промени. Държавите основателки на ЕС са имали сто или даже двеста години време, за да постигнат днешното си ниво. Трябва да се преценяват трезво времевите съотношения. Не може да се очаква, че една такава цялостна икономическа, политическа и обществена промяна ще бъде приключена и то перфектно само след 20 години.

«Дер Бунд»: Като «незадоволителна» определя ЕС борбата на България с корупцията. Плановите за действие са добри, но конкретните резултати са незадоволителни...

Меглена Плугчиева: Този упрек може да се отправи и към другите държави, корупцията не е български специалитет. Моето мнение е, че който иска да се пребори с корупцията трябва да укрепи правовата си система. Има нужда от подходящи закони и прозрачна съдебна система. Ние сме на добър път. От друга страна корупцията не може да се премахне, докато ниските заплати не стигат, за да покрийт дори скромни житейски нужди. Борбата с корупцията изисква и грижа за общото развитие и благосъстоянието на гражданите.

«Дер Бунд»: Конкретен пример за българска корупция: строителна фирма планира да строи хотели в природен резерват и свързаните със строителната фирма политици «легализират» този проект. Такива машинации би трябвало да Ви засягат особено болезнено, като бивша инспекторка по защита на околната страна?

Меглена Плугчиева: Вие засягате проблем, който се разви особено силно в средата на 90-те. Законите са вече по-строги както и приложението им. Днес гражданското общество и неправителствените организации реагират много критично и разкриват машинациите пред обществеността, тъй като хората в нашата страна имат особено силно чувство за опазване на околната среда и природата. Вашият пример го доказва: Прекрасните защитени дюни

близо до историческия град на Черно море Несебър, няма да бъдат застроени.

«Дер Бунд»: Да оставим политиката и да се обърнем към хората: обяснете ни накратко, какви са «българите»?

Меглена Плугчиева: О, това е един много труден въпрос, на който едва ли може да се отговори накратко. Историята на нашата страна е с много обрати. Много цивилизации са оставили тук следите си. Със сигурност българите познават добре своята история, те са горди със своята съществуваща над 1300 години държава. Те имат и едно много силно развито уважение към традициите, обичаите и ритуалите свързани с историята. Българите са много гостоприемни, креативни и чувствителни към красотата на природата хора. Не можем да си ги представим без песни и танци, без техния специфичен хумор. Един пример за това: сред хаоса на промяната, когато инфлацията стигна 500 % българите създадоха фразата: «Ние преживяхме 500 години турско робство, 50 години социализъм, а сега ще преживеем и демокрацията.»

«Дер Бунд»: Вие казахте преди малко, че човек трябва да се научи да говори за грешките си...

Меглена Плугчиева: Кой няма грешки или по-добре казано, слабости. Българите например са големи индивидуалисти, всеки сам за себе си. Това затруднява изграждането на едно гражданско общество, в което хората взаимно си помагат и се поддържат. Но въпреки тези си слабости ние сме разбира се много по-добри, отколкото е мнението за нас...

«Дер Бунд»: Как допринесе България за доброто взаимно съжителство в Европа?

Меглена Плугчиева: Ние сме допринасяли и допринасяме за стабилността на югоизточна Европа. По време на големи сътресения ние сме били фактор на стабилността в този район. В тази наистина не лек район на Балканите ние се опитваме да поддържаме стабилност и толерантност към нашите съседи, към Турция на югоизток, Гърция на юг, западните Балкани на запад. Типичното за района културно и религиозно разнообразие не ни е чуждо. Самата България е жизнена среда на една многообразна етническа смесица, почти 10 процента от населението ни са етнически турци. Имаме роми, арменци, руснаци и евреи. Ние считаме себе си за толерантни и сме се научили да живеем и да работим заедно. И това функционира. В този аспект можем наистина да бъдем един пример за Европа.

«Дер Бунд»: Това положение само сега ли е така ?

Меглена Плугчиева: Не. Ние празнуваме например през 2013 г., 70 години от спасението на българските евреи. Да си припомним: България беше през Втората световна война съюзник на германския Райх. Но българският народ и парламентът се

противопоставиха на депортацията на еврейските си сънародници в концентрационен лагер. Това не е било лесно. И от днешна гледна точка тогавашната защита на едно малцинство е една голяма историческа заслуга с последици.

«Дер Бунд»: Вашият национален поет и писател Иван Вазов /1850–1921/ се оплаква в своите пътеписи, че Швейцария «опорочава» със своите планински влакове и с ужасяващото си пеене своите планини. «Страдате» ли и Вие като него от това?

Меглена Плугчиева: В никакъв случай. Аз се наслаждавам на малката, но изящна Швейцария. Не го казвам от любезност, а защото откривам една страна, от която България може много да научи!

«Дер Бунд»: Например?

Меглена Плугчиева: Швейцарската политика с нейната директна демокрация и политическата магическа формула може да ни послужи за пример. В икономически аспект ме впечатлява как посредством повсеместната икономическа криза, Швейцария разполага с една силна, иновационна и експортно ориентирана икономика. За пример и дуалната система за професионално образование. Организирана с български експерти, които да се запознаят с швейцарската система за професионално образование. Свързаното с практиката професионално обучение за мен е изключително важен инструмент за борбата с безработицата сред младите хора. Също ме впечатлява и типичният за Швейцария прагматизъм.

«Дер Бунд»: Нека да оставим настрана идеализирането, сега да обърнем внимание на слабостите.

Меглена Плугчиева: Често срещаните митове в Швейцария срещу ЕС са напълно преувеличени. Чувам много неоснователни страхове, например за имигрантите от ЕС. Бих искала да има повече желание за диалог и за контакт с цел по-добро разбирателство. Ние всички живеем на един и същи континент и се нуждаем взаимно един от друг. Големите предизвикателства – промяната на климата, глобализацията, демографските промени, всичко това не ни позволява да се отчуждаваме един от друг. Напротив, трябва да работим заедно като добри партньори.

«Дер Бунд»: Ще ми разрешите ли в заключение още един много директен въпрос?

Меглена Плугчиева: Да, моля.

«Дер Бунд»: Защо сте все още тук? Българските медии писаха, че вие ще поемете като премиер отговорност за управлението...

Меглена Плугчиева: Да, имаше много коментари в пресата. Вярно е, че получих предложение от нашия президент. Но аз се разбрах с него, че по-добре ще

служи на държавата си, ако остана като посланик в Берн.

«Дер Бунд»: Но никога не отказвате окончателно?

Меглена Плугчиева: В политиката човек никога не бива да казва «никога». Особено в България, нашата политика е пълна с изненади.